

T.C. Sağlık Bakanlığı

T.C. Sağlık Bakanlığı
Sağlık Araştırmaları
Genel Müdürlüğü

Sağlıkta Ar-Ge Faaliyetleri ve Sağlık Ekonomisi Açısından Önemi

Dr. Nejla CAN GÜLER, AB Uzmanı
Aralık 2014, Ankara

T.C. Sağlık Bakanlığı

SUNU İÇERİĞİ

GİRİŞ

I-AR-GE

II-DESTEK KAYNAKLARI

III-SAĞLIKTA AR-GE

IV-ÖRNEK

V-HEDEF

SONUÇ

T.C. Sağlık Bakanlığı

GİRİŞ

Günümüzde, ülkelerin kalkınma düzeyleri;

- Bilimde,
- Bilimsel araştırma ve geliştirmede (Ar-Ge),
- Bunu ticari yeniliğe dönüştürmedeki

başarılarıyla ölçülmektedir.

T.C. Sağlık Bakanlığı

GİRİŞ

- Kalkınmada önemli faktörlerden biri olan **bilim** ve **teknolojide ilerleme**, dünyadaki **güç** dengelerini de belirlemektedir.
- Bilim ve teknoloji çalışmalarına ve bunun en önemli girdisi olan Ar-Ge faaliyetlerine daha çok yatırım yapan ülkeler, dünyada daha fazla **söz sahibi** olmaktadır.

T.C. Sağlık Bakanlığı

I- AR-GE TANIMI

"toplum, kültür ve insan bilgisini de içeren **bilimsel** ve **teknik bilgi birikimini artırmak** amacıyla **sistematik** bir temele dayalı olarak yürütülen ve bu bilgi birikimini **yeni** uygulamalarda kullanmak için yapılan **düzenli yaratıcı çabalar**"

T.C. Sağlık Bakanlığı

I-AR-GE TÜRLEĞİ

- **Temel araştırma**
- Uygulamalı araştırma
- **Deneysel araştırma**

T.C. Sağlık Bakanlığı

I-AR-GE ÇIKTILARI

Ar-Ge faaliyetlerinin temel ıktıları;

- ✓ ürün,
- ✓ hizmet,
- ✓ Yöntem,
- ✓ Sistem/Model,
- ✓ patent ve
- ✓ Yayın

T.C. Sağlık Bakanlığı

II-DESTEK KAYNAKLARI

- TÜBİTAK
- **Kalkınma Bakanlığı**
- Ekonomi Bakanlığı
- **Sağlık Bakanlığı**
- Özel Sektör
- **Dış Kaynaklar (AB, Horizon 2020)**

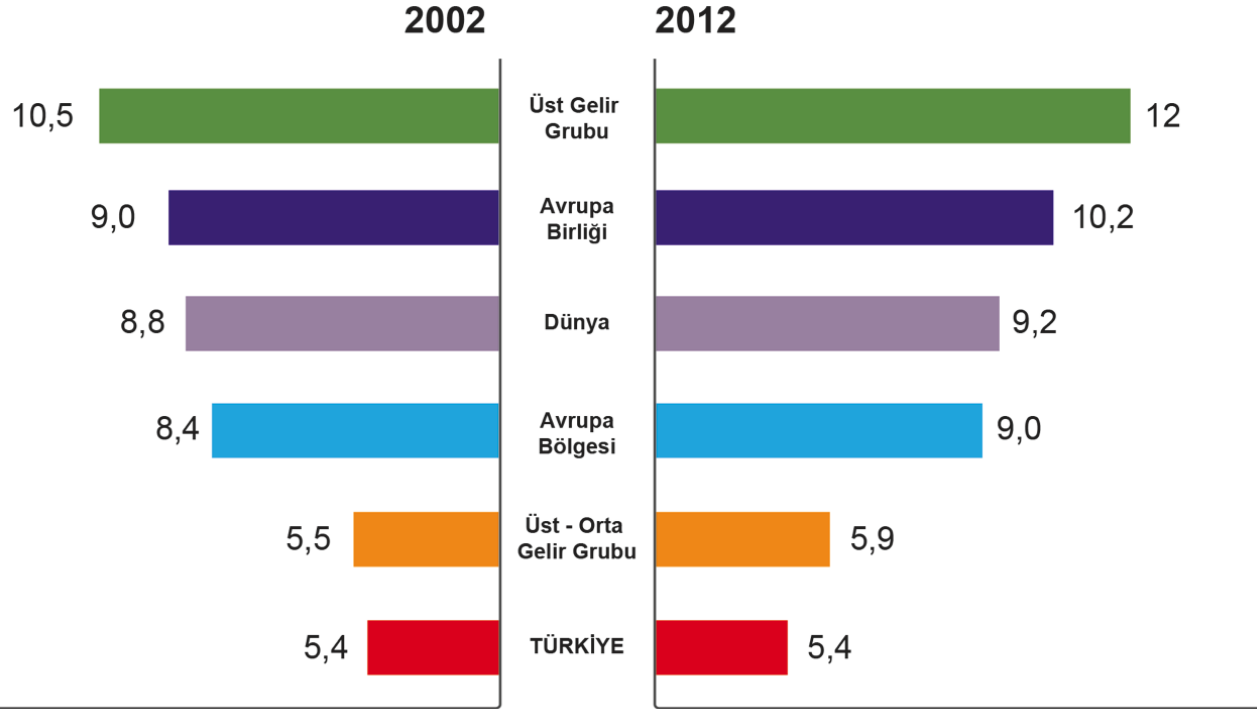

T.C. Sağlık Bakanlığı

III-TÜRKİYE'DE SAĞLIK SEKTÖRÜ

Sağlık Harcamalarının GSYİH İçindeki Payı, (%)

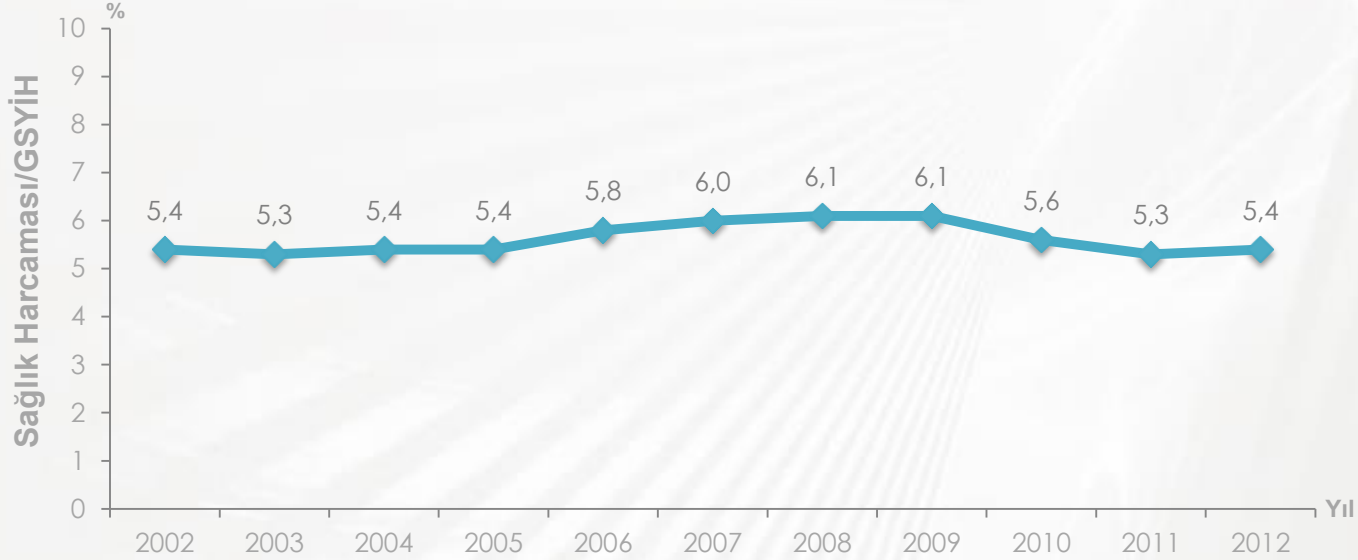

Kaynak: Dünya Bankası, TÜİK

Sağlık Bakanlığı Müsteşarı Prof. Dr. Eyüp Gümüş'ün sunusundan

Sağlık Sektörünün Ulusal Ekonomi Açısından Önemi

2012 yılı sağlık harcamaları 76 milyar TL olup, GSYİH'nin %5,4'dür

Dış ticaret açığımızın
%8'i sağlık sektörü¹

%8

%100

Kritik ürünler ithal²

Kimyasal ilaç → Biyoteknolojik ilaç

2030 yılında³

%30

III-AR-GE HARCAMALARI AR-GE PERSONELİ

Gelişmiş ülkelerin Ar-Ge harcamaları GSMH'nin yaklaşık **%2-3'ünü** alırken, **gelişmekte** olan ülkelerde bu oran **%0.2-0.3** civarında kalmaktadır.

Gelişmiş ülkelerde iktisaden faal **onbin nüfusa düşen** araştırmacı sayısı **110-120** arasında değişirken, **gelişmekte** olan ülkelerde sayı en fazla **40'**dir.

III-AR-GE HARCAMALARI AR-GE PERSONELİ

Teknolojik üretimin %95'i gelişmiş ülkelerin elinde bulunmaktadır. Buna karşılık, **dünya nüfusunun %70'ini** oluşturan gelişme yolundaki ülkelerin, Ar-Ge faaliyetleri içindeki payı en fazla **%5'dir.**

Türkiye'nin Ar-Ge faaliyetlerindeki temel göstergeleri, eşik değerinin altındadır.

III-AR-GE HARCAMALARI AR-GE PERSONELİ

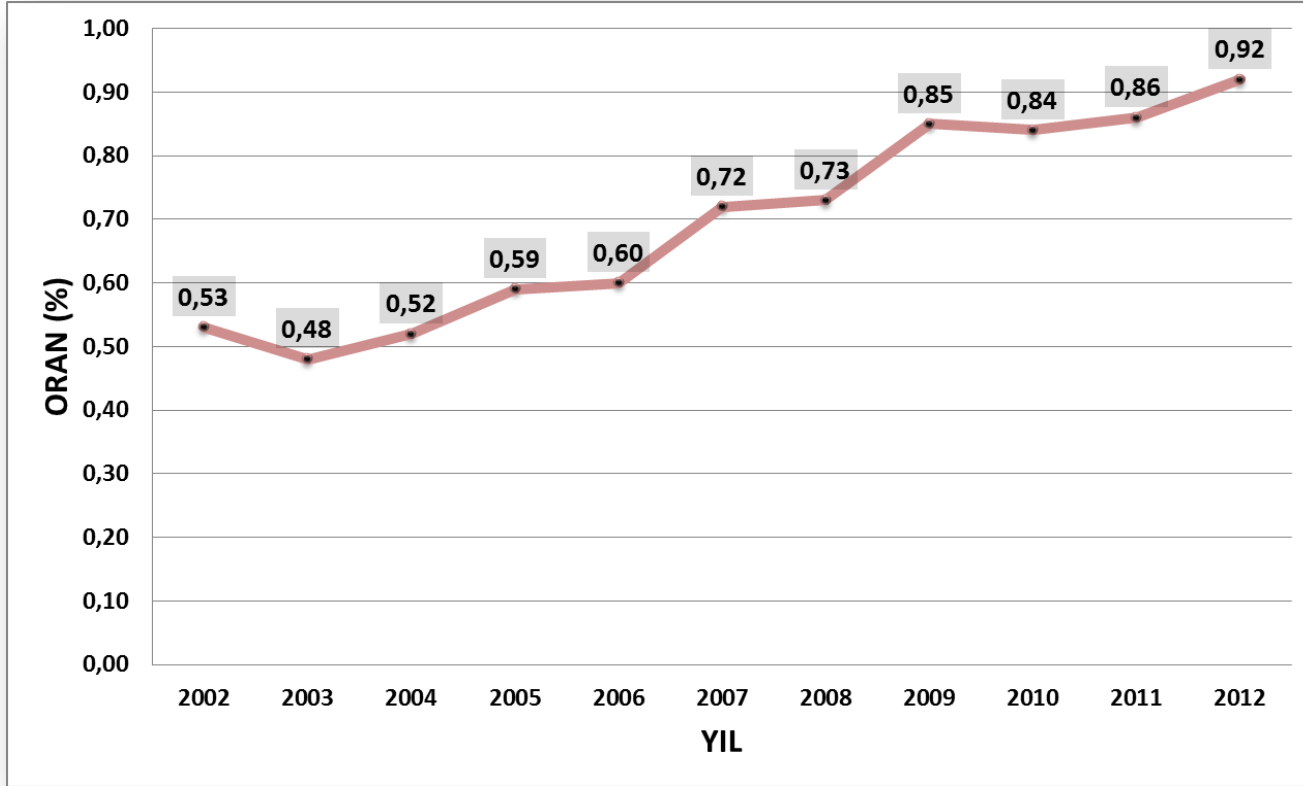
Türkiye'de iktisaden faal **onbin nüfusa** düşen Ar-Ge personeli yaklaşık **40** olup, **GSYH** içinde Ar-Ge faaliyetlerinin payı **%0.92'dir**.

2013 yılı için veriler; 44 personel ve %0,95 paydır.

T.C. Sağlık Bakanlığı

Türkiye'de Ar-Ge Harcamalarının GSYH'ye Oranı (%)

*TÜİK (Aralık, 2013)

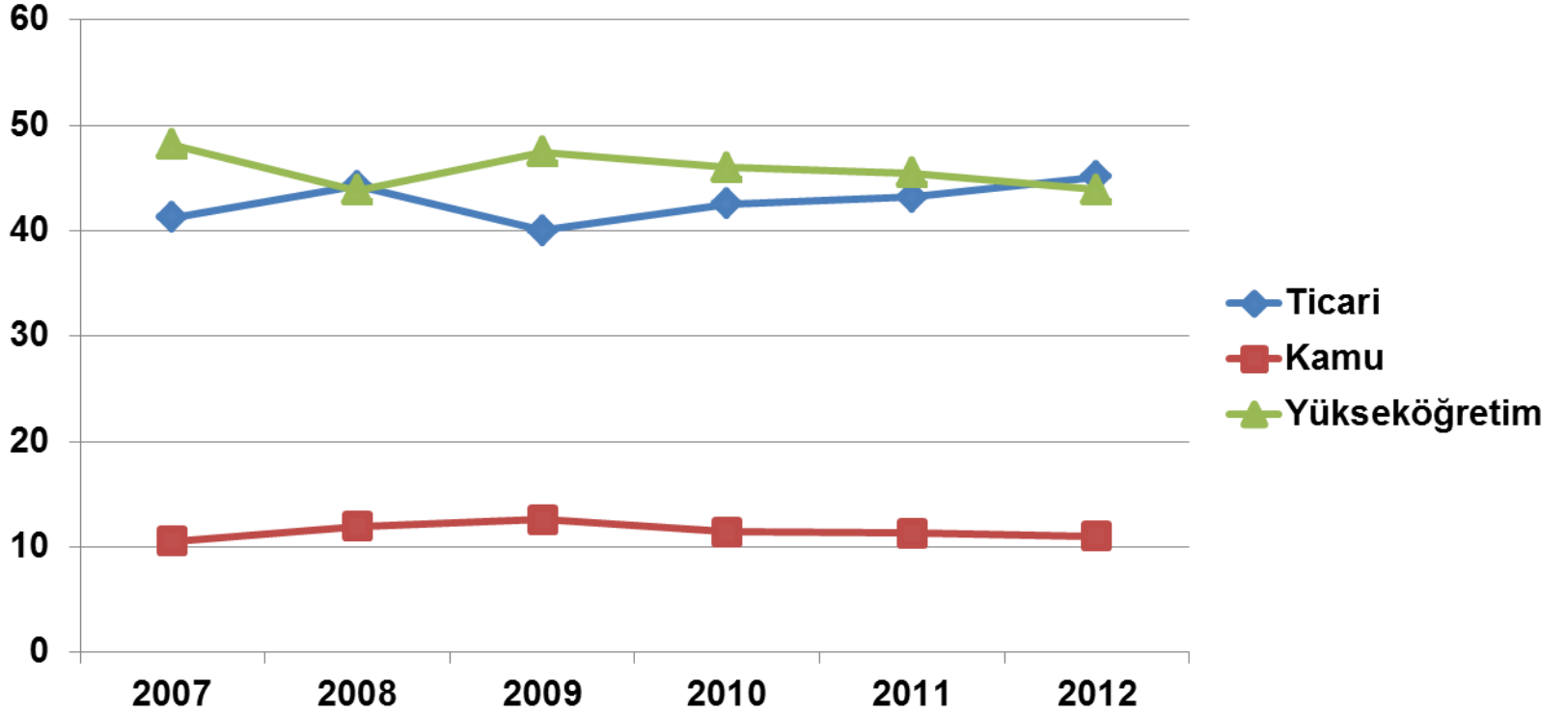
Gayri Safi Milli Hasıla İçinde AR-GE'ye Ayrılan Pay

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Kore	3,21	3,36	3,56	3,74	4,04	4,36
İsrail	4,52	4,4	4,17	3,97	3,97	3,93
Finlandiya	3,47	3,7	3,94	3,9	3,8	3,55
Japonya	3,46	3,47	3,36	3,25	3,38	3,35
Almanya	2,53	2,69	2,82	2,8	2,89	2,98
Avusturya	2,51	2,67	2,71	2,8	2,77	2,84
Birleşik Devletler	2,63	2,77	2,82	2,74	2,76	2,79
Fransa	2,08	2,12	2,27	2,24	2,25	2,29
Hollanda	1,81	1,77	1,82	1,86	2,03	2,16
Birleşik Krallık	1,75	1,75	1,82	1,77	1,78	1,73
Kanada	1,92	1,87	1,92	1,82	1,74	1,69
Norveç	1,59	1,58	1,76	1,68	1,65	1,65
Macaristan	0,98	1	1,17	1,17	1,22	1,3
İspanya	1,27	1,35	1,39	1,4	1,36	1,3
İtalya	1,17	1,21	1,26	1,26	1,25	1,27
Türkiye	0,72	0,73	0,85	0,84	0,86	0,92
Polonya	0,57	0,6	0,67	0,74	0,76	0,9
Yunanistan	0,6	..	..	..	0,67	0,69
Şili	0,31	0,37	0,35	0,33	0,34	0,35
OECD - Toplam	2,25	2,33	2,37	2,34	2,37	2,4
Avrupa Birliği (15 ülke)	1,9	1,98	2,07	2,07	2,1	2,13
Avrupa Birliği (28 ülke)	1,76	1,83	1,91	1,91	1,95	1,98

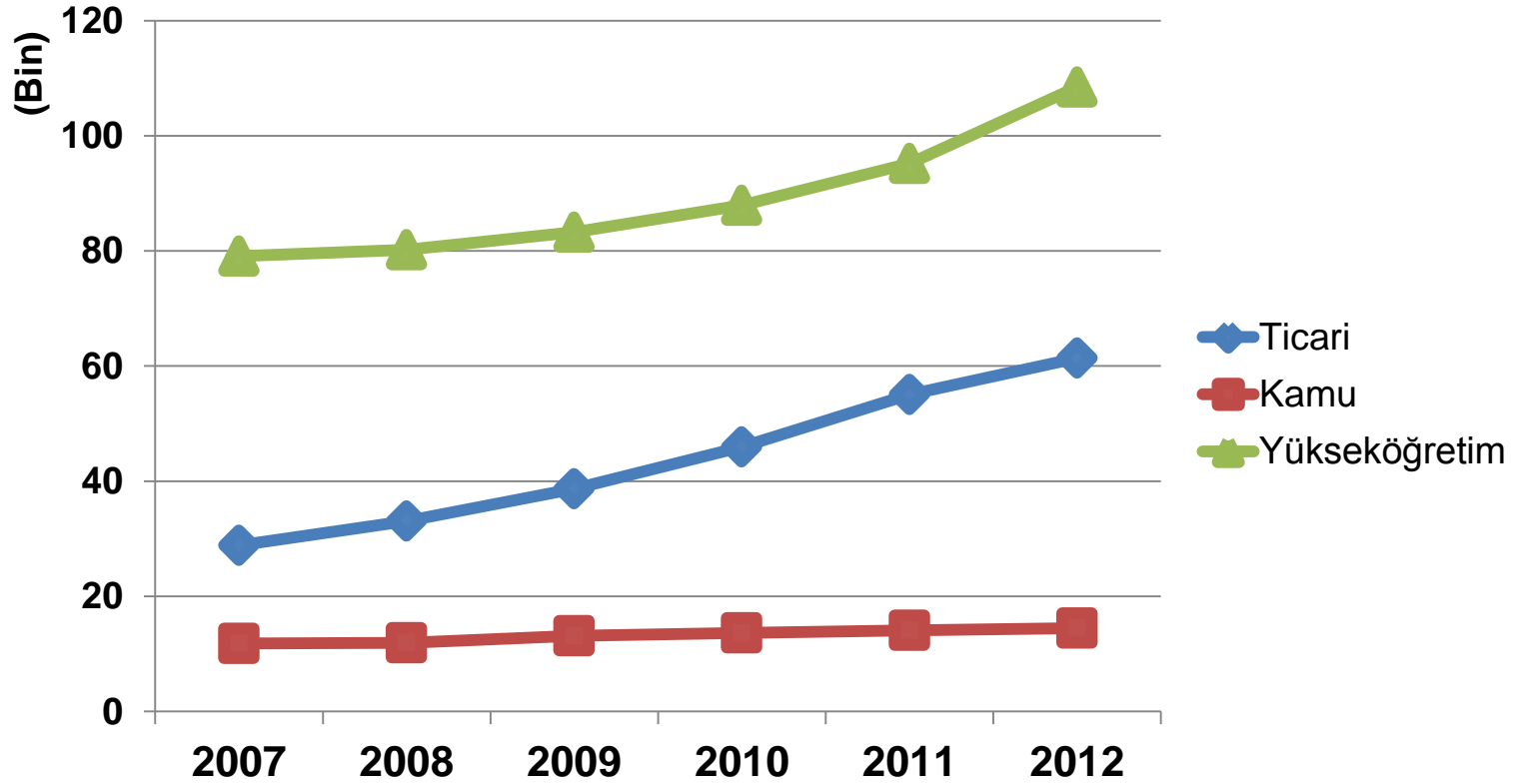
T.C. Sağlık Bakanlığı

Türkiye'de Sektörel Ar-Ge harcamaları (%)

Ar-Ge İnsangücü Sektörel Dağılım (Sayı)

T.C. Sağlık Bakanlığı

III-SAĞLIKTA AR-GE

Sağlık göstergeleri, günümüzde ülkelerin kalkınmışlık düzeylerini ölçmede kullanılan en önemli göstergeler içinde yer almaktadır.

Gelişmiş ülkelerde sağlık alanında Ar-Ge faaliyetleri, toplam Ar-Ge faaliyetleri içinde önemli bir yere (%10) sahiptir.

T.C. Sağlık Bakanlığı

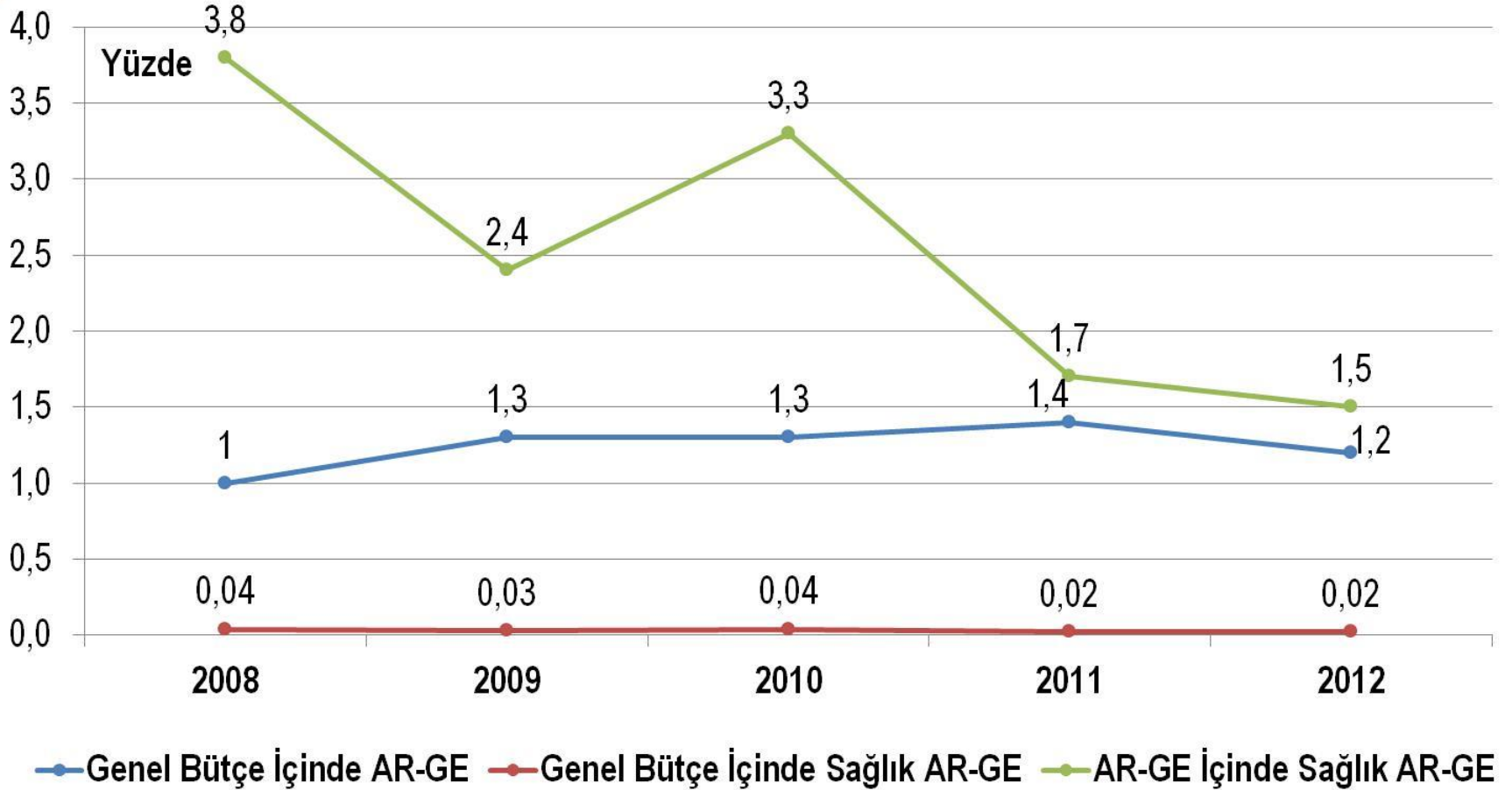
III-SAĞLIKTA AR-GE

Sağlık sektöründe Ar-Ge faaliyetleri genel olarak;

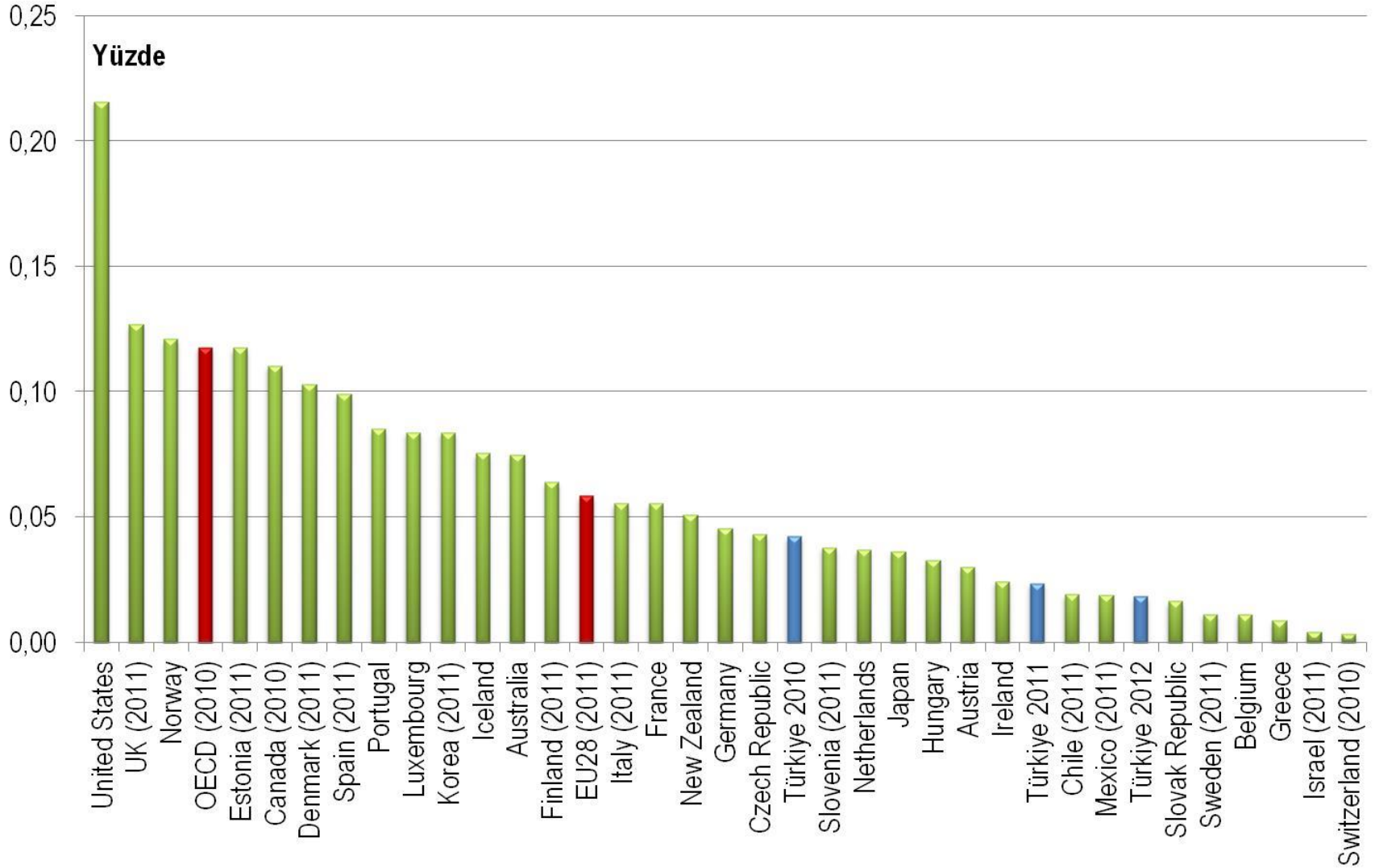
- tıbbi cihaz,
- ilaç,
- Aşı,
- **Sağlığın korunması ve tedavisine yönelik tıbbi tedavi yöntemleri**

konularını kapsamaktadır.

Genel Bütçeden AR-GE İçin Kullanılan Ödeneklerin Payı

Genel Bütçeden Sağlık AR-GE'si İçin Ayrılan Pay (Uluslararası Karşılaştırma)

T.C. Sağlık Bakanlığı

IV-ÖRNEK TÜRKİYE İLAÇ PAZARI

2013 Yılı İtibarıyla:

- ✓ Türkiye İlaç Pazarı: 15.4 Milyar TL (yaklaşık 7 Milyar USD)
- ✓ Dünya İlaç Pazarı: 1 Trilyon USD
- ✓ Türkiye;
Dünyada **15.** sırada
Avrupa'da **7.** sırada

T.C. Sağlık Bakanlığı

TÜRKİYE İLAÇ SEKTÖRÜ VE BİYOTEKNOLOJİ

- ✓ İlaç Pazarı (2013): 7 Milyar USD
- ✓ Biyoteknoloji Payı: Kutu Bazında: %0,56
Tutar Bazında: %13,3
- ✓ Biyoteknoloji :Katma Değeri Yüksek!
:İhracat Potansiyeli Yüksek!

T.C. Sağlık Bakanlığı

DÜNYA ARGE HARCAMALARI

2013 Yılı İtibarıyla:

Petrol-Gaz: %0,4

Gıda: %1,7

Kimya: %3,1

Otomotiv: %4,1

Elektrik/Elektronik: %4,2

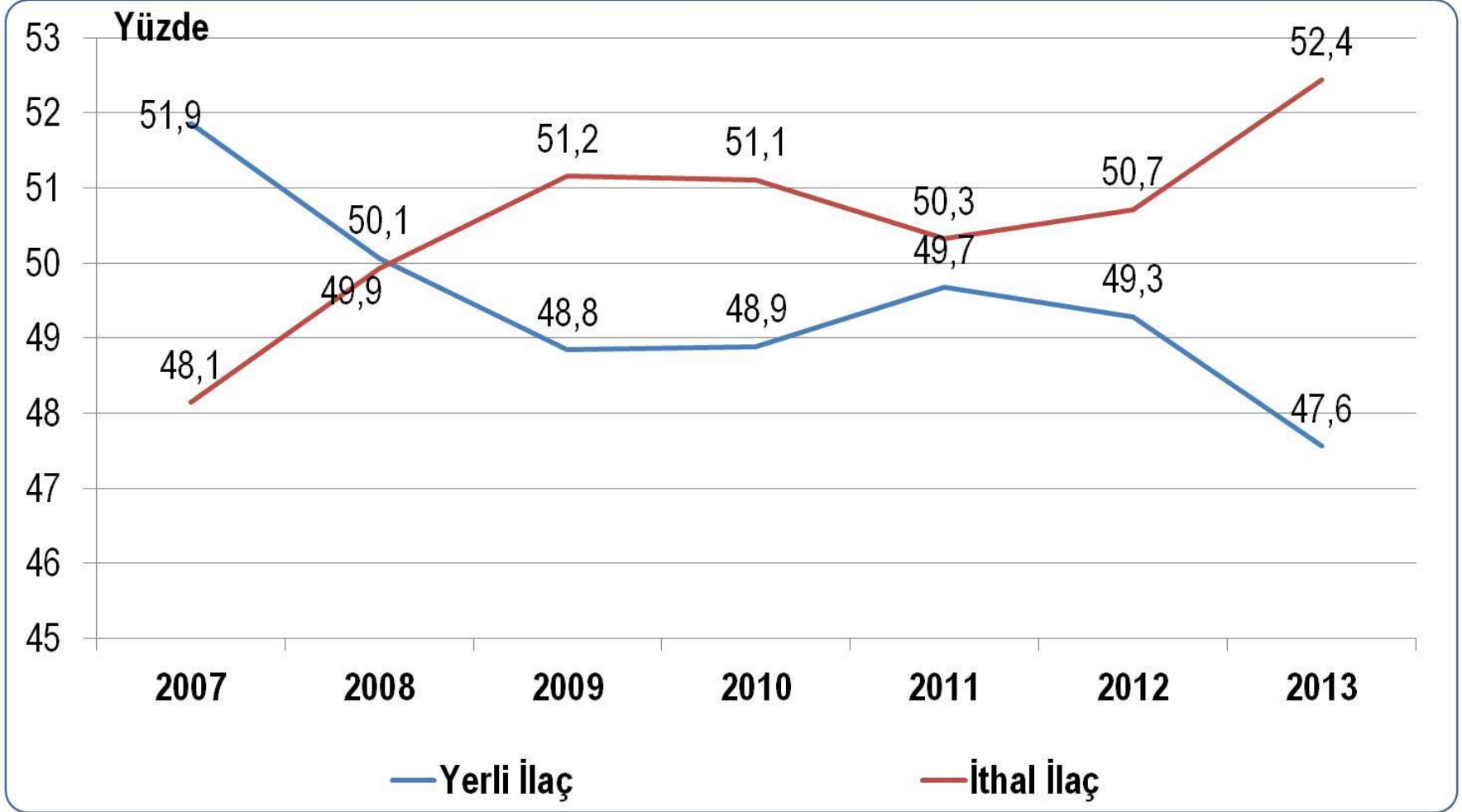
Yazılım ve Bilgisayar: %9,6

İlaç Ve Biyoteknoloji: %15,3

Yıllara Göre İlaç Harcamaları

	Yerli	İthal	Toplam
2013	7.752.028.229	8.548.089.772	16.300.118.001

T.C. Sağlık Bakanlığı

İL AÇTA AR-GE HARCAMALARI

Klinik Öncesi:
%27

Faz I
%8,2

Faz II
%12,9

Faz III
%32,5

Faz IV
%14,4

Diğer
%0,3

Tıbbi Cihazda Dünya Pazarı

Dünya Sağlık Örgütü 2010 :

Dünya Tıbbi Cihaz Pazarı : 239,7 Milyar \$

Dünya pazarının % 89'u 30 şirketin

Kalan %11'lik pazar:

27.000 kendi ülkelerine sıkışmış yerli üretici

Sağlık Harcamaları tüm dünyada

ARTIYOR

SEİS

TÜRKİYE SAĞLIK ENDÜSTRİSİ
İŞVERENLERİ SENDİKASI

HEALTH INDUSTRY EMPLOYERS'
ASSOCIATION OF TURKEY

SEİS Başkanı Metin DEMİR'in sunumundan alınmıştır.

TISK Üyesidir

Tıbbi Cihaz Üretiminde Dünya'da durum

Ülke	Pazar Büyüklüğü (Milyar Dolar)	Pazarda yerli üretimin payı
Almanya	23,2	%29
İtalya	8,4	%31
ABD	120,4	%70
Japonya	37,8	%65
İsrail	1	%20
Çin	20	%30
İspanya	4,7	%20
Türkiye	2	%15

Kaynak: Derleme, Yıl 2010

SEİS

TÜRKİYE SAĞLIK ENDÜSTRİSİ
İŞVERENLERİ SENDİKASI

HEALTH INDUSTRY EMPLOYERS'
ASSOCIATION OF TURKEY

SEİS Başkanı Metin DEMİR'in sunumundan alınmıştır.

TISK Üyesidir

V-HEDEFLER

BTYK Kararı: 2011/101

Ulusal Yenilik Sistemi **2023** Yılı Hedefleri

	<u>2012 Yılı</u>	<u>2023 Yılı</u>
• Ar-Ge harcaması / GSYİH:	% 0,92	% 3
• Özel sektör Ar-Ge harcaması / GSYİH:	% 0,41	% 2
• Araştırmacı sayısı:	105 bin*	300 bin*
• Özel sektör araştırmacı sayısı:	52 bin*	180 bin*

*Tam Zaman Eşdeğer (TZE)

Bilim Teknoloji Yüksek Kurulu Kararları

Bilim Teknoloji Yüksek Kurulunun (BTYK) 25. Toplantısı (15 Ocak 2013)

(2013/106) Nolu karar ile

"Sağlık Alanının Öncelikli Alan Olması " kabul edildi.

Bilim Teknoloji Yüksek Kurulunun (BTYK) 27. Toplantısı (18 Haziran 2014)

(2014/101) Nolu Karar ile

"Sağlık ve Biyoteknoloji Alanında Dış Ticaret Açığının Azaltılmasına ve Teknolojik Yetkinliğimizin Artırılmasına Yönelik Destekler Oluşturulması" kabul edildi.

(2014/104) Nolu Karar ile

"Sağlık ve Biyoteknoloji Alanında Araştırma Altyapılarının Kurulması, Geliştirilmesi ve Desteklenmesi " kabul edildi.

“Sağlık Alanının Öncelikli Alan Olması (2013/106)” Kararı Kapsamında Belirlenen Öncelikli Konular

- “Medikal Biyoteknoloji” temasında 5 alt konu öncelikli konu olarak belirlendi:

İlaç

Aşı

Biyomalzeme

Biyomedikal Ekipman

Tıbbi Tanı Kiti

Onuncu Kalkınma Planında (2014-2018) Ar-Ge Hedefleri

	2006	2011	2013	2018
Ar-Ge Harcamalarının GSYH'ya Oranı (%)	0,60	0,86	0,92	1,80
Ar-Ge Harcamalarında Özel Sektörün Payı (%)	37,0	43,2	46,0	60,0
TZE Cinsinden Ar-Ge Personeli Sayısı	54.444	92.801	100.000	220.000
TZE Cinsinden Araştırmacı Sayısı	42.663	72.109	80.000	176.000
Ar-Ge Personeli İçinde Özel Sektörde İstihdam Edilenlerin Payı (%)	33,1	48,9	52,0	60,0

T.C. Sağlık Bakanlığı

ONUNCU KALKINMA PLANI

Sağlıkta Öncelikli Dönüşüm Programı kapsamında;

- Yerli ve yabancı nitelikli **araştırmacı sayısının** artırılması,
- Öncelikli alanlar belirlenerek **temel araştırma programlarının** oluşturulması
- Yerli ve yabancı özel sektör ile yakın işbirliği içinde çalışacak akredite **araştırma, test ve ölçüm merkezlerinin** kurulması
- Sürdürülebilir Ar-Ge, üretim, ticarileştirme için alternatif finansal modeller ile **programlar** tasarlanması
- Ar-Ge **destek programlarının** geliştirilmesi

T.C. Sağlık Bakanlığı

ONUNCU KALKINMA PLANI

Ar-Ge ve Yenilik ; Sağlık Sektörü ve Ar-Ge

İlaç sanayiinin

- daha fazla **ihracat** yapabilen,
- uluslararası standartlardaki yüksek teknolojisini Ar-Ge ile bütünleştirmiş,
- uzun vadede **yeni molekül geliştirme** yönünde gerekli adımları atan,
- başta **biyoteknolojik** ve **biyobenzer ürünler** olmak üzere daha **yüksek katma değerli ilaçlar üreten** rekabetçi bir yapıya kavuşması

amaçlanmaktadır.

T.C. Sağlık Bakanlığı

ONUNCU KALKINMA PLANI

Sağlıkta Öncelikli Dönüşüm Programı kapsamında;

– Hedefler:

- Değer bazında ilaç ihtiyacının **%60'ının**, tıbbi cihaz ihtiyacının **%20'sinin** yerli **üretim** ile karşılanması
- Klinik araştırmalarda Türkiye'nin aldığı payın **%25** artırılması

T.C. Sağlık Bakanlığı

SONUÇ-1

Ülkemizde;

- Hastalık yükünü ve
- Dışa bağımlılığı azaltacak,**
- İstihdam yaratacak,
- Sağlık hizmetlerinde kaliteyi artıracak,**

T.C. Sağlık Bakanlığı

SONUÇ-2

- Katma değeri yüksek,
- yaratıcı ve yenilikçi,
- Çıktı** (ürün, sistem, yöntem, model, ara ürün) **hedefli**,

Ar-Ge Faaliyetlerinin desteklenmesi sağlık ekonomisine ve ülke ekonomisine katkı sağlayacaktır.

T.C. Sağlık Bakanlığı

SONUÇ-3

- Ar-Ge'nin önemi artmakta,
- Sağlık alanında;
  - ürün ve teknolojide dışa bağımlılığın azaltılması,
  - Ar-Ge faaliyetlerinin yönlendirilmesi,
  - Sanayi– üniversite– kamu işbirliğinin geliştirilmesi
  - Ar-Ge yatırımı yapan yabancı firmaların Ar-Ge faaliyetlerinin ülkemize çekilmesi,

Sağlık ekonomisi açısından büyük öneme sahiptir.

T.C. Sağlık Bakanlığı

SONUÇ-4

Başarılı Sağlık Ar-Ge faaliyeti öncelikle sağlık ekonomisine ve dolaylı olarak ülke ekonomisine katkı sağlayacaktır.

Ekonomik büyüme ve kalkınmanın temel faktörlerinden bir olan sağlık sektörünün itici güçlerinden biri de

ar-ge faaliyetleridir.

T.C. Sağlık Bakanlığı

T.C. Sağlık Bakanlığı
Sağlık Araştırmaları
Genel Müdürlüğü

SAYGILARIMLA

Dr. Nejla CAN GÜLER

nejlacan@yahoo.com

